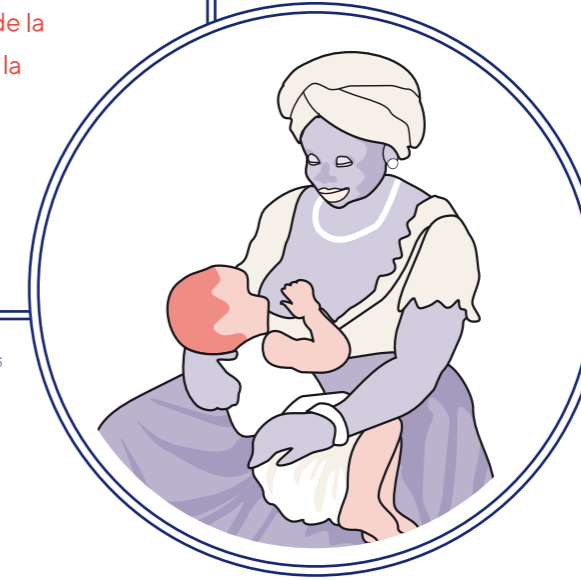

A SOTA DE TOT L'ESCALAFÓ SOCIAL

MAINADERES A LA FORÇA

— Malgrat generar-se un gran debat, del tot racista, a l'entorn de la conveniència o no que les dones negres s'encarreguessin de la nutrició dels bebès blancs —es deia que la composició de la seva llet materna podia ser ben nociva—, el fet és que moltes de les esclaves, al camp i a la ciutat, treballaren com a dides. Sovint, moltes es veieren obligades a abandonar els seus propis fills per alimentar els dels seus amos.

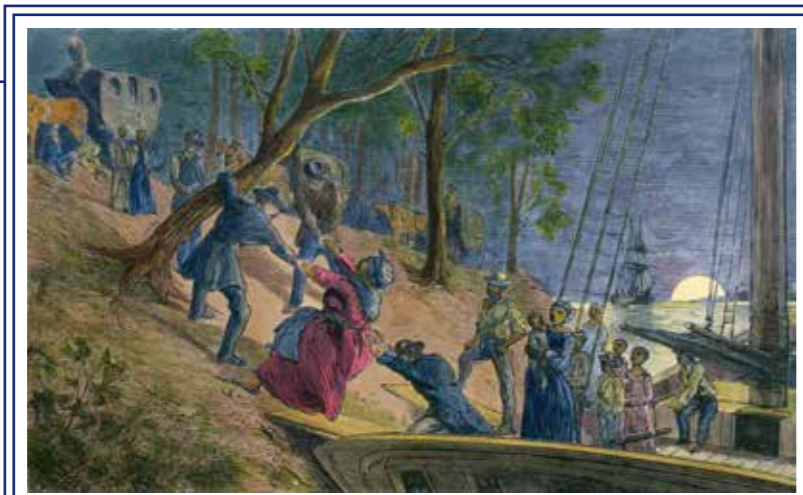
→ Il·lustració d'una dida negra.
(Shutterstock)

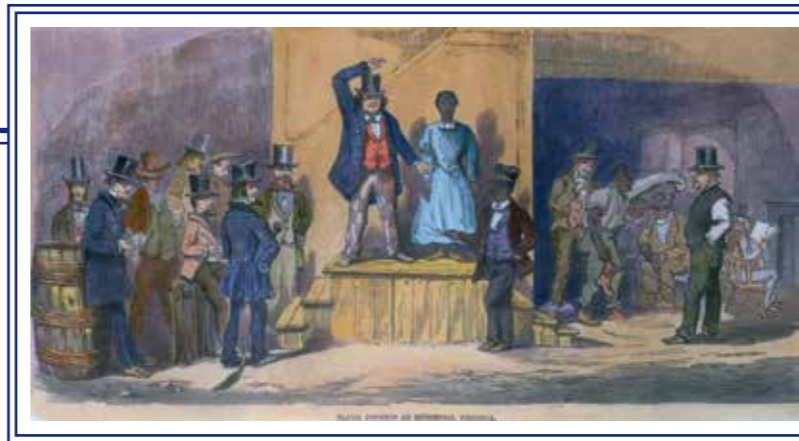
→ La nord-americana IDA B. WELLS (1862-1931) va ser defensora dels drets dels afroamericans i de les dones en general. Segell del 1990.
(Shutterstock)

La tràgica situació de ser esclau empitjorava si se l'hi sumava el fet de ser dona. De totes les esclaves, les que s'enduia la pitjor part eren les treballadores al camp, tot i que la vida a ciutat —com a treballadores domèstiques— també era plena d'ofenses, càstigs i humiliacions.

La brutalitat extrema de les condicions de vida a les plantacions —les jornades de sol a sol, la mala alimentació, els excessos físics...— van repercutir en la dona esclava, entre d'altres, en la seva capacitat reproductiva: els avortaments i la mort de la partera eren freqüents. Tot i que en molts *ingenios*, especialment quan el tràfic d'éssers humans va ser il·legalitzat, es va tenir molta cura de les esclaves embarassades, la imminent reincorporació al treball després del part continuava tenint efectes perjudicials tant en les mares com en els nadons.

→ Esclaus fugitius arribant a Filadèlfia, el 1856. Aquarel·la del 1872.
(Shutterstock)

→ Subhasta d'esclaus a Richmond (Virgínia, EUA), el 1856. Gravet acolorit de l'època.
(Shutterstock)

“MUJERES PÚBLICAS...”

— La prostitució a les colònies, tot i no ser legal ni ben vista, era tolerada pels governs respectius, que la consideraven un mal necessari que prevenia mals més grans: la poligàmia, l'adulteri, l'homosexualitat, les violacions.... No només moltes dones blanques, criolles o no, vídues o empobrides per raons de la fortuna —especialment per les guerres d'independència—, van haver de dedicar-se a la prostitució, sinó també les esclaves negres que, des que arribaven del seu lloc d'origen, eren ultratjades i vexades pels traficants, pels amos i pels capatassos.

CARLOTA

— Els anys quaranta del segle XIX a Cuba van estar dominats per nombroses rebel·lions d'esclaus, especialment a les terres de l'Havana i Matanzas, on hi havia grans explotacions agràries. Una d'aquestes revolucions va ser liderada per una dona negra, **CARLOTA**, esclava lucumí de l'*ingenio* Triumvirato, avui tota una llegenda, declarada patrimoni cubà de la rebel·lia contra l'opressió. L'any 1843, Carlota, ajudada per altres esclaves, va liderar la revolta antiesclavista contra els seus amos i capatassos. Poc va durar l'alegria; l'heroïna fou capturada i esquarterada com a càstig exemplar, a començament del 1844.

→ Monument a les víctimes del tràfic d'éssers humans a Stone Town, Zanzíbar (Àfrica).
(Shutterstock)